Ovaj je dokument samo dokumentacijska pomoć za čiji sadržaj institucije ne preuzimaju odgovornost.

►**B**

UREDBA VIJEĆA (EEZ) br. 696/93

od 15. ožujka 1993.

o statističkim jedinicama za promatranje i analizu proizvodnog sustava unutar Zajednice

(SL L 76, 30.3.1993., str. 1)

Promijenio:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
►**M1**	Uredba (EZ) br. 1882/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. rujna 2003.	L 284	1	31.10.2003
►**M2**	Uredba (EZ) br. 1137/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008.	L 311	1	21.11.2008

Promijenio:

►**A1**	Akt o pristupanju Austrije, Švedske i Finske	C 241	21	29.8.1994

▼B

UREDBA VIJEĆA (EEZ) br. 696/93

od 15. ožujka 1993.

o statističkim jedinicama za promatranje i analizu proizvodnog sustava unutar Zajednice

VIJEĆE EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 100. točku (a),

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ([1]),

u suradnji s Europskim parlamentom ([2]),

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ([3]),

budući da su za funkcioniranje unutarnjeg tržišta potrebni statistički standardi za identifikaciju jedinica i prikupljanje, prijenos i objavljivanje nacionalnih statističkih podataka i statističkih podataka Zajednice, kako bi poduzeća, financijske institucije, vlade i svi ostali subjekti na unutarnjem tržištu mogli imati pouzdane i usporedive informacije;

budući da će statistički podaci o proizvodnom sustavu biti potrebni poduzećima za ocjenu svoje konkurentnosti i korisni institucijama Zajednice za sprečavanje narušavanja tržišnog natjecanja;

budući da je, u skladu s načelom supsidijarnosti, stvaranje zajedničkih statističkih standarda koji omogućavaju izradu usklađenih podataka mjera koja se može učinkovito poduzeti samo na razini Zajednice, i budući da će se ti standardi primjenjivati u svim državama članicama u nadležnosti tijela i institucija zaduženih za prikupljanje službene statistike;

budući da će biti moguće osigurati integrirane statističke informacije s pouzdanošću, brzinom, prilagodljivošću i stupnjem podrobnosti koji su potrebni za upravljanje unutarnjim tržištem samo ako države članice upotrebljavaju zajedničke definicije statističkih jedinica;

budući da zbog ispunjavanja posebnih zahtjeva državama članicama treba omogućiti da u svojim nacionalnim nomenklaturama zadrže ili da u njih unesu druge statističke jedinice za promatranje i analizu proizvodnog sustava;

budući da će se izabrane statističke jedinice koje će se upotrebljavati za određene ankete i analize utvrditi posebnim propisima;

budući da uporaba statističke klasifikacije gospodarskih djelatnosti u Europskim zajednicama, dalje u tekstu NACE Rev. 1, koja je predviđena Uredbom (EEZ) br. 3037/90 ([4]), i primjena europskog sustava integriranih gospodarskih računa (ESA) zahtijevaju standardne definicije statističkih jedinica za registre, prikupljanje i prikaz te statističku analizu;

budući da je Odbor ustanovljen Uredbom (EEZ) br. 3037/90 nadležan za „izradu smjernica za klasifikaciju statističkih jedinica u skladu s NACE Rev. 1”, ali se jedinice moraju definirati drugdje;

([1]) SL C 267, 16.10.1992., str. 3.
([2]) SL C 337, 21.12.1992. i Odluka od 10. veljače 1993. (još nije objavljena u Službenom listu)
([3]) SL C 19, 25.1.1993., str. 60.
([4]) SL L 293, 24.10.1990., str. 1.

▼B

budući da je nužno da se statističke jedinice razvrstane prema NACE Rev. 1 jednako definiraju u svim državama članicama kako bi se omogućila usporedivost odgovarajućih nacionalnih statistika i statistika Zajednice;

budući da je poželjno ograničiti broj statističkih jedinica koje se upotrebljavaju za proizvodni sustav;

budući da je za međunarodnu usporedivost gospodarskih statistika potrebno da države članice i institucije Zajednice upotrebljavaju statističke jedinice koje su izravno povezane s opisima navedenima u uvodu u Međunarodnu standardnu industrijsku klasifikaciju Ujedinjenih naroda (ISIC Rev. 3) i sustavu dokumenata nacionalnih računa Ujedinjenih naroda;

budući da proizvodni sustav čine svi subjekti uključeni u proizvodnju i sva gospodarska i financijska poslovanja tih subjekata;

budući da je za uvođenje stroge primjene tih jedinica u cijeloj Zajednici potrebno prijelazno razdoblje,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Ovom se Uredbom uspostavlja popis statističkih jedinica (dalje u tekstu „statističke jedinice proizvodnog sustava") kako je utvrđeno u Prilogu iste, kao i primijenjeni kriteriji, definicije jedinica i pojašnjenja.

Članak 2.

Države članice i Komisija upotrebljavaju definicije statističkih jedinica proizvodnog sustava za identifikaciju jedinica s ciljem prikupljanja, prijenosa, objavljivanja i analize statističkih podataka o proizvodnom sustavu, posebno onih koje su povezane s NACE Rev. 1.

Članak 3.

Od 1. siječnja 1994. države članice za ciljeve iz članka 2. upotrebljavaju definicije iz članka 1. za statističke informacije koje se odnose na vrijeme nakon tog datuma.

Članak 4.

1. Za vrijeme prijelaznog razdoblja, koje započinje 1. siječnja 1994. i završava 31. prosinca 1995., država članica može koristiti za statistiku koja se odnosi na to razdoblje druge statističke jedinice proizvodnog sustava koje nisu predviđene u članku 1. U takvim se slučajevima statistički podaci koji se Komisiji trebaju dostaviti u prijelaznom razdoblju prilagođavaju i šalju u obliku koji je u najvećoj mogućoj mjeri usklađen sa zahtjevima iz Priloga ovoj Uredbi.

2. U iznimnim okolnostima Komisija može na zahtjev države članice i zbog propisno opravdanih tehničkih ili praktičnih razloga produžiti prijelazno razdoblje do najkasnije 31. prosinca 1997.

▼M2

Članak 5.

Nakon završetka prijelaznog razdoblja navedenog u članku 4., Komisija može, u skladu s upravljačkim postupkom predviđenim u članku 7. stavku 2., ovlastiti državu članicu za uporabu statističkih jedinica proizvodnog sustava.

Članak 6.

Komisija donosi mjere za provedbu ove Uredbe, uključujući mjere namijenjene prilagodbi gospodarskom i tehničkom napretku statističkih jedinica proizvodnog sustava, korištenih kriterija i definicija pobliže označenih u Prilogu. Te se mjere, namijenjene izmjenama elemenata ove Uredbe koji nisu ključni, donose u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 7. stavka 3.

Članak 7.

1. Komisiji pomaže Odbor za statistički program.

2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 4. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. te Odluke.

Razdoblje utvrđeno člankom 4. stavkom 3. Odluke 1999/468/EZ je tri mjeseca.

3. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe članka 8. te Odluke.

▼B

Članak 8.

Statističke jedinice proizvodnog sustava na koje upućuje propis Zajednice kojim se uređuju statistike Zajednice tumače se u skladu s pojmovima i terminologijom iz ove Uredbe.

Članak 9.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼B

PRILOG

STATISTIČKE JEDINICE PROIZVODNOGA SUSTAVA U ZAJEDNICI

ODJELJAK I.

Popis jedinica

Popis statističkih jedinica proizvodnog sustava je sljedeći:

A. poduzeće;

B. institucijska jedinica;

C. skupina poduzeća;

D. jedinica prema vrsti djelatnosti (JVD);

E. jedinica homogene proizvodnje (JHP);

F. lokalna jedinica;

G. lokalna jedinica prema vrsti djelatnosti (lokalni JVD);

H. lokalna jedinica homogene proizvodnje (lokalni JHP).

ODJELJAK II.

Primijenjeni kriteriji

Statističke se jedinice u ovoj Uredbi definiraju se na temelju tri kriterija čija važnost ovisi o vrsti jedinice na koju se odnose.

A. *Pravni, računovodstveni i ustrojstveni kriteriji*

1. Kako bi se mogle definirati jedinice koje će se moći prepoznati i odrediti u gospodarskom sustavu, primjenjuje se pravni ili ustrojstveni kriterij. U nekim slučajevima pravno odvojene jedinice moraju biti grupirane zajedno jer nisu dovoljno samostalne u svojoj organizaciji. Za definiranje nekih vrsta jedinica primjenjuju se i računovodstveni i financijski kriteriji.

2. Za formiranje statističkih jedinica poduzeća koriste se pravne jedinice koje djelomično ili u cijelosti obavljaju proizvodnu djelatnost.

3. Pravne jedinice uključuju:

   — pravne osobe čije je postojanje priznato zakonom neovisno o pojedincima ili institucijama u čijem su vlasništvu ili čiji su članovi,

   — fizičke osobe koje obavljaju ekonomsku djelatnost na temelju vlastitog prava.

4. Pravne jedinice čine, samostalno ili u kombinaciji s drugim pravnim jedinicama, pravnu osnovu za formiranje statističkih jedinica nazvanih „poduzeće”.

B. *Zemljopisni kriteriji*

1. Jedinica se može identificirati zemljopisno. Razlikuju se lokalna, regionalna, nacionalna, europska i svjetska područja.

2. Lokalna razina ovdje označava područje koje odgovara „najmanjemu administrativnom području”: „commune/gemeente” u Belgiji, „kommune” u Danskoj, „Gemeinde” u Njemačkoj, „demos” ili „koinotis” u Grčkoj, „municipio” u Španjolskoj, „commune” u Francuskoj, „DED/ward” u Irskoj, „comune” u Italiji, „commune” u Luksemburgu, „gemeente” u Nizozemskoj, ►A1 „Gemeinde”u Austriji; „concelho” u Portugalu; „kunta/kommun” u Finskoj; „primärkommun” u Švedskoj i „ward” u Ujedinjenoj Kraljevini. ◄

3. Regionalne razine utvrđene su statističkom nomenklaturom teritorijalnih jedinica (NUTS), koja razlikuje tri razine (I, II, III).

▼B

4. Jedinice za promatranje i analizu definirane su tako da omogućavaju određivanje podataka za svaku državu članicu te kombiniranje tih podataka kako bi se dobili podaci za cijelu Zajednicu ili za veća područja.

5. Primjena zemljopisnih kriterija mora omogućiti objedinjavanje podataka i spriječiti dupliciranje i neobuhvaćenost podataka.

C. *Kriteriji djelatnosti*

1. Smatra se da gospodarska djelatnost proizvodnje, dalje u tekstu „djelatnost", postoji kada se međusobno udruže resursi kao što su oprema, rad, proizvodna tehnika, mreže podataka ili kombinacija proizvoda, što rezultira stvaranjem specifičnih roba ili usluga. Djelatnost se definira kao input proizvoda (roba ili usluga), proizvodni proces i output proizvoda.

2. Djelatnosti se definiraju upućivanjem na određene razine NACE Rev. 1.

3. Ako jedinica obavlja više od jedne djelatnosti, sve djelatnosti osim pomoćnih poredane su prema udjelu u bruto dodanoj vrijednosti prema troškovima koje generiraju. Razlikuju se glavne i sporedne djelatnosti.

4. Ako za razvrstavanje nisu raspoloživi podaci za dodanu vrijednost, upotrebljavaju se drugi kriteriji, npr. zaposlenost, plaće i nadnice, promet i aktiva kako bi se dobila najbliža moguća aproksimacija.

5. Jedinice se razvrstavaju prema djelatnostima koje obavljaju. Ako jedna djelatnost ima udio veći od 50 % dodane vrijednosti, time je određeno njezino razvrstavanje. U svim ostalim slučajevima moraju se primijeniti pravila za razvrstavanje. Razvrstavanje se provodi u fazama, od najviše razine agregacije kao što je dio (jedno slovo), na razred (četiri znamenke), preko odjeljka (dvije znamenke) i skupina (tri znamenke). Klasifikacija na svakoj razini mora biti u skladu s prethodnom razinom. Za to je područje nadležan Odbor za statistički program iz članka 7. Uredbe (EEZ) br. 3037/90.

6. Glavne i sporedne djelatnosti podržavaju pomoćne djelatnosti kao što su primjerice uprava, računovodstvo, obrada podataka, kontrola procesa, nabava, prodaja i marketing, skladištenje, popravci, prijevoz i obnova.

   Te se pomoćne djelatnosti unutar jedinice obavljaju kako bi joj omogućile ili olakšale proizvodnju roba ili usluga za treće osobe. Proizvodi pomoćnih djelatnosti ne dostavljaju se trećim osobama.

7. Pojam pomoćnih djelatnosti definiran je u Odjeljku IV. B.

ODJELJAK III.

Definicije jedinica i posebna pojašnjenja uz svaku jedinicu

A. *Poduzeće*

Poduzeće je najmanja kombinacija pravnih jedinica koja čini organizacijsku jedinicu za proizvodnju dobara ili usluga, koja ima određeni stupanj samostalnosti pri odlučivanju, posebno pri raspoređivanju vlastitih resursa. Poduzeće obavlja jednu ili više djelatnosti na jednoj ili više lokacija. Poduzeće može biti samo jedna pravna jedinica.

Napomena s objašnjenjem

Ovako definirano poduzeće ekonomski je subjekt koji, pod određenim okolnostima, odgovara skupini od nekoliko pravnih jedinica. Neke pravne jedinice obavljaju djelatnosti isključivo za druge pravne jedinice, njihovo se postojanje može objasniti samo administrativnim razlozima (npr. zbog poreza) i nemaju nikakvu ekonomsku važnost. Velik broj pravnih jedinica bez ijednog zaposlenog također pripada ovoj kategoriji. U mnogim slučajevima djelatnosti takvih pravnih jedinica smatraju se pomoćnim djelatnostima za nadređenu pravnu jedinicu za koju obavljaju poslove, a kojoj moraju biti pripojene kako bi formirale poduzeće koje se koristi za gospodarsku analizu.

▼B

B. *Institucijska jedinica*

Institucijska jedinica je osnovni gospodarski centar za odlučivanje koji karakterizira jednoobraznost ponašanja i samostalnost pri odlučivanju u obavljanju njezine glavne funkcije. Jedinica je institucijska ako je samostalna u odlučivanju u odnosu na svoju glavnu funkciju i ako je nadležna za cjelovito računovodstvo.

— Jedinica je samostalna u odlučivanju u odnosnu na glavnu funkciju ako je odgovorna za odluke koje donosi i djelatnosti koje obavlja.

— Jedinica je odgovorna za cjelovito računovodstvo kad vodi računovodstvo za sve gospodarske i financijske transakcije koje se provode u računovodstvenom razdoblju te bilance aktive i pasive.

Napomena s objašnjenjem

1. U sektoru korporativnih poduzeća, poduzeće odgovara institucijskoj jedinici koja se koristi u ESA-i. Slične institucijske jedinice također postoje u općoj upravi i sektoru privatnih neprofitnih institucija. Institucijske jedinice u sektoru kućanstava obuhvaćaju sve djelatnosti u kućanstvima, dok je pojam „poduzeće” rezerviran isključivo za njihove proizvodne djelatnosti.

2. Primjena ovih pravila daje sljedeća rješenja za subjekte koji nemaju obje karakteristike institucijske jedinice.

   (a) Kućanstva uvijek imaju samostalnost odlučivanja i prema tome su institucijske jedinice, čak i ako ne vode cjelovito računovodstvo.

   (b) Poduzeća koja ne vode cjelovito računovodstvo pripajaju se institucijskim jedinicama u čije je računovodstvu djelomično uključeno i njihovo.

   (c) Subjekti koji pri vođenju računovodstva nemaju samostalnost u odlučivanju u obavljanju svoje glavne funkcije pripajaju se jedinicama koje imaju odlučujući utjecaj u njima.

   (d) Subjekti koji zadovoljavaju definiciju institucijske jedinice smatraju se takvima čak i ako ne objavljuju svoja financijska izvješća.

   (e) Subjekti koji čine dio skupine poduzeća i vode cjelovito računovodstvo smatraju se institucijskim jedinicama, čak i ako su dio svoje samostalnosti u odlučivanju ustupili u praksi (ako ne i pravno) središnjem tijelu (holding društvu) odgovornom za opće upravljanje skupinom. Holding društvo se samo po sebi smatra institucijskom jedinicom različitom od jedinica u kojima ima odlučujući utjecaj.

3. Sljedeće jedinice smatraju se institucijskim jedinicama:

   — jedinice koje vode cjelovito računovodstvo i samostalne su u odlučivanju:

      (a) društva kapitala;

      (b) zadruge i društva osoba koji imaju pravnu osobnost;

      (c) javna poduzeća kojima je posebnim pravnim propisima dana pravna osobnost;

      (d) neprofitne institucije koje imaju pravnu osobnost;

      (e) tijela opće uprave;

   — jedinice koje vode cjelovito računovodstvo i koje u skladu s ugovorom samostalno odlučuju:

      (f) kvazidruštva: poduzeće trgovca pojedinca, društva osoba i javna poduzeća, osim onih koji su navedeni u točkama (a), (b) i (c) ako je njihovo ekonomsko i financijsko djelovanje različito od djelovanja njihovih vlasnika, a slično je djelovanju društava kapitala;

▼B

— jedinice koje nisu obvezne voditi cjelovito računovodstvo, ali koje u skladu s ugovorom samostalno odlučuju:

(g) kućanstva.

C. *Skupina poduzeća*

Skupina poduzeća je udruženje poduzeća povezanih pravnim i/ili financijskim vezama. Skupina poduzeća može imati više od jednog centra odlučivanja, posebno za politiku proizvodnje, prodaje i profita. Može centralizirati određene aspekte financijskog upravljanja i oporezivanja. Ona čini gospodarski subjekt koji je ovlašten za odlučivanje, posebno u odnosu na jedinice koje ju čine.

Napomena s objašnjenjem

1. Za određena promatranja i analize ponekad je potrebno proučiti veze među određenim poduzećima i grupirati ona koja imaju međusobne čvrste veze.

U svezi s pojmom „skupine poduzeća" u pripremi su postupci koji još nisu zaključeni. Ovdje je definiran polazeći od pojma „računovodstvene skupine" kako je određen u Sedmoj direktivi Vijeća 83/349/EEZ (SL L 193, 18.7.1983., str. 1.). Ova je Direktiva stupila na snagu prvi put za konsolidirana financijska izvješća za financijsku godinu koja je započela 1990. Direktiva 90/605/EEZ (SL L 317, 16.11.1990., str. 60.) proširila je područje primjene Sedme direktive.

2. U skladu sa Sedmom direktivom, smatra se da postoji skupina kad 20 % kapitala ili glasačkih prava ima ili kontrolira drugo poduzeće. Uzimaju se u obzir odredbe koje se odnose na kontrolu ovlasti za imenovanje direktora, a uz financijsku (većinsku) kontrolu cilj je uzeti u obzir gdje se kontrola stvarno nalazi.

3. Ova definicija nije pogodna za statističku analizu jer računovodstvene skupine ne čine međusobno isključive dodatne skupine poduzeća. Statistička jedinica poznata kao skupina poduzeća temeljena na konceptu računovodstvene skupine treba se definirati primjenom sljedećih izmjena:

— potrebno je razmotriti računovodstvene skupine na najvišoj konsolidacijskoj razini (upravitelj skupine),

— u skupinu poduzeća treba uključiti one jedinice čija su računovodstva potpuno integrirana u konsolidirajuće društvo,

— treba dodati jedinice nad kojima postoji većinska kontrola čija financijska izvješća nisu uključena u sveukupnu konsolidaciju primjenom jednog od kriterija koji omogućuje Sedma direktiva, npr. razlike u vrsti djelatnosti ili veličini jedinice,

— ne treba uzimati u obzir privremene veze kraće od godine dana.

4. Skupina poduzeća je skup poduzeća pod kontrolom upravitelja skupine. Upravitelj skupine je nadređena pravna jedinica koju posredno ili neposredno ne kontrolira nijedna druga pravna jedinica. Svako poduzeće kći poduzeća kćeri smatra se društvom kćeri matičnog poduzeća. Međutim, postoje neki oblici suradnje ili udruženja u kojima je matično poduzeće u vlasništvu poduzeća kćeri.

5. Skupine poduzeća često se sastoje od jedinica povezanih različitom odnosima, kao što su vlasništvo, kontrola i upravljanje. Te su jedinice često povezane s jedinicama iz iste obitelji s nekoliko različitih generacija. Jedinica skupina poduzeća često odgovara konglomeratu povezanom složenim odnosima i često obavlja širok raspon djelatnosti. Podskupine se mogu identificirati unutar skupine poduzeća.

6. Korisno je prepoznati sve (većinske i manjinske) veze između upravitelja skupine i kontroliranog poduzeća preko mreže poduzeća kćeri i njihovih poduzeća kćeri, što omogućava organigramski prikaz cijele skupine.

▼B

7. U pogledu različitih računovodstvenih uputa treba razlikovati, među temeljnim jedinicama koje čine skupinu, one koje su dio nefinancijskih poduzeća od jedinica koje se razvrstavaju kao financijske institucije. U drugom slučaju treba razlikovati jedinice koje su kreditne institucije i one koje su osiguravajuća poduzeća. Neke skupine poduzeća protežu se cijelim svijetom, a mora ih se analizirati s aspekta gospodarskog područja svake države članice i gospodarskog područja Zajednice.

8. Jedinica skupine poduzeća posebno je korisna za financijske analize i proučavanje strategije poduzeća, no one su previše heterogene i nestalne u svojoj prirodi da bi se prihvatile kao središnja jedinica za promatranje i analizu koja ostaje poduzeće. Ona se koristi za prikupljanje i prikazivanje određenih podataka.

D. *Jedinica prema vrsti djelatnosti (JVD)*

Jedinica prema vrsti djelatnosti (JVD) grupira sve dijelove jednog poduzeća koji pridonose obavljanju jedne djelatnosti na razini razreda (četiri znamenke) NACE Rev. 1. i odgovara jednoj ili više operacijskih potpodjela poduzeća. Informacijski sustav za poduzeće za svaki JVD mora barem odrediti i izračunati vrijednost proizvodnje, međufaznu potrošnju, troškove osoblja, operativne viškove i zaposlenost te bruto investicije u fiksni kapital.

Napomena s objašnjenjem

1. Jedinica prema vrsti djelatnosti (JVD) određena je za jedinicu promatranja kako bi se poboljšala homogenost rezultata statističkih istraživanja prema djelatnosti i međunarodna usporedivost tih rezultata, dok se na razini poduzeća mogu promatrati različite vrste horizontalne i vertikalne integracije na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Subjekti koji obavljaju samo pomoćne djelatnosti za poduzeće kojem pripadaju ne mogu se smatrati samostalnom jedinicom prema vrsti djelatnosti. JVD zapravo odgovara operacijskoj definiciji iz stavka 96. uvoda u ISIC Rev. 3.

2. JVD unutar pojedinog naslova NACE Rev. 1 može proizvesti proizvode izvan homogene skupine na račun s njima povezanih sporednih djelatnosti koje se ne mogu izdvojeno obraditi na temelju dostupnih računovodstvenih podataka. Suprotno tomu, jedinica prema vrsti djelatnosti razvrstana na temelju glavne djelatnosti ne mora proizvoditi potpun output homogenih skupina specifičnih proizvoda, jer se isti proizvodi mogu proizvesti u sporednim djelatnostima JVD-a koje su razvrstane pod istim naslovom.

3. Interno računovodstvo poduzeća (npr. profitni ili troškovni centri) često se razvija prema srodnom kriteriju koji je sličan konceptu djelatnosti. Ono omogućava davanje podataka na razini JVD-a, kako bi se isti mogli promatrati.

4. Svi troškovi pomoćnih djelatnosti poduzeća moraju se raspodijeliti na glavne i sporedne djelatnosti te jedinice prema vrsti djelatnosti koje se promatraju unutar poduzeća.

E. *Jedinica homogene proizvodnje (JHP)*

Jedinicu homogene proizvodnje (JHP) čini jedna jedina djelatnost koju određuju njezin homogeni input, proces proizvodnje i output. Proizvodi koji čine input i output međusobno se razlikuju po svojim fizičkim karakteristikama, stupnju obrade i tehnici proizvodnje, što ovisi o klasifikaciji proizvoda. Jedinica homogene proizvodnje može odgovarati institucijskoj jedinici ili njezinu dijelu, ali nikad ne može pripadati dvjema različitim institucijskim jedinicama.

Napomena s objašnjenjem

1. Za jasnu analizu proizvodnog procesa Europski sustav nacionalnih računa prihvatio je jedinice homogene proizvodnje koje omogućavaju studiju tehničkih i/ili gospodarskih odnosa. Te analitičke jedinice upotrebljavaju se posebno za input-output tablice a u praksi se rekonstruiraju iz podataka prikupljenih za jedinice promatranja s obzirom na to da se ne mogu izravno promatrati.

▼B

2. Većina jedinica promatranja u isto vrijeme obavlja nekoliko djelatnosti. One mogu obavljati glavne djelatnosti, neke sporedne djelatnosti, tj. djelatnosti koje pripadaju drugim granama, i neke od pomoćnih djelatnosti kao što su uprava, nabava, prodaja na tržištu, skladištenje, popravci itd. Ako jedinica promatranja obavlja glavnu djelatnost, kao i jednu ili nekoliko sporednih djelatnosti, podijelit će se u odgovarajući broj jedinica homogene proizvodnje, a sporedne će djelatnosti biti ponovo razvrstane pod različite naslove u odnosu na glavnu djelatnost. Pomoćne djelatnosti jedinice promatranja ne izdvajaju se od glavnih i sporednih djelatnosti za koje se obavljaju.

3. Jedinica homogene proizvodnje definira se neovisno o lokaciji na kojoj se obavlja djelatnost. U ISIC Rev. 3 jedinica homogene proizvodnje definira se tako da odgovara lokalnom JHP. Stavak 112. uvoda u ISIC Rev. 3 primjenjuje se podložno stavku 104.

F. *Lokalna jedinica*

Lokalna jedinica je poduzeće ili dio poduzeća (npr. radionica, tvornica, skladište, ured, rudnik ili odlagalište) smješteno na zemljopisno određenom mjestu. Na tom mjestu ili s tog mjesta obavlja se neka gospodarska djelatnost zbog čega, uz izuzetke, radi jedna ili više osoba (nekad i samo dio radnog vremena) za račun istog poduzeća.

Napomena s objašnjenjem

1. Ako je neka osoba radi na jednom ili više mjesta (održavanje ili nadzor) ili kod kuće, lokalna jedinica je mjesto s kojeg se daju upute ili na kojem se organizira rad. Mora biti moguće odrediti broj zaposlenih za svaku lokalnu jedinicu. Međutim, sve pravne jedinice koje čine pravnu osnovu poduzeća ili jednog njegova dijela moraju imati lokalnu jedinicu koja je registrirani ured, čak i ako tamo nema nijednog zaposlenog. Štoviše, lokalna jedinica može obavljati samo pomoćne djelatnosti.

2. Zemljopisno identificirano mjesto mora biti striktno opisano: dvije jedinice koje pripadaju istom poduzeću na različitim lokacijama (čak i unutar najmanje administrativne jedinice države članice) smatraju se dvjema lokalnim jedinicama. Jedna lokalna jedinica može se protezati kroz nekoliko susjednih administrativnih područja, a u tom je slučaju, prema dogovoru, poštanska adresa odlučujuća.

3. Granice jedinice određuju se granicama lokacije, što npr. znači da autocesta koja ide kroz lokalnu jedinicu ne narušava granice lokalne jedinice. Definicija je slična onoj iz stavka 101. uvoda u ISIC Rev. 3 u mjeri u kojoj se odnosi na lokalizaciju u najstrožem smislu pojma, ali se razlikuje od definicije iz stavka 102. u mjeri u kojoj strogi smisao ne može varirati u odnosu na statistiku koja se razmatra. Kriterij za zaposlene osobe u lokalnoj jedinici također se uzima u obzir.

4. ESA-REG (regionalna primjena ESA) upotrebljava istu definiciju lokalne jedinice u svrhu regionalnih računa.

G. *Lokalna jedinica prema vrsti djelatnosti (lokalni JVD)*

Lokalna jedinica prema vrsti djelatnosti (lokalni JVD) dio je JVD-a koji odgovara lokalnoj jedinici.

Napomena s objašnjenjem

1. Svaki JVD mora imati najmanje jedan lokalni JVD. Međutim, JVD se može formirati od dijelova jedne ili više lokalnih jedinica. S druge strane, lokalna jedinica može u određenim okolnostima obavljati samo određeni broj pomoćnih djelatnosti. U tom slučaju treba dodatno razvrstati lokalne jedinice. Osim toga, svako poduzeće mora imati najmanje jedan lokalni JVD.

2. Lokalni JVD u skladu je s operativnom definicijom pojma pogon, kako je navedeno u stavku 106. uvoda u ISIC Rev. 3.

H. *Lokalna jedinica homogene proizvodnje (lokalni JHP)*

Lokalna jedinica homogene proizvodnje (lokalni JHP) dio je jedinice homogene proizvodnje koja odgovara lokalnoj jedinici.

▼B

ODJELJAK IV.

Dodatne napomene s objašnjenjima

A. *Upravna i neprofitna tijela*

1. Za opća upravna tijela različite su odgovarajuće statističke jedinice za koje se prikupljaju statistički podaci (npr. središnja uprava, socijalno osiguranje, lokalna uprava županije, općine/grada itd.). Ta različita tijela zajednički planiraju, nadgledaju i upravljaju financijama svojih sastavnica (to mogu biti ministarstva, glavne uprave, zavodi, agencije, odjeli itd.). S obzirom na vrstu djelatnosti, neka od tih tijela, posebno lokalne vlasti, puno su heterogenija od društava kapitala.

2. Djelatnosti ovih tijela često pripadaju dijelu L NACE Rev. 1 „Usluge javne uprave i obrane: usluge obveznog socijalnog osiguranja”, iako druga tijela obavljaju djelatnosti koje u osnovi pripadaju drugim dijelovima, uključujući „Obrazovanje” (dio M), „Usluge zdravstvene zaštite i socijalne skrbi” (dio N) i „Ostale društvene, socijalne i osobne usluge” (dio O) ili drugim.

3. Kad se serije podatka o subjektima privatnog sektora moraju spojiti s podacima o tijelima javne uprave i privatnim neprofitnim institucijama, razvrstanima prema vrsti gospodarske djelatnosti, njihova identifikacija i razvrstavanje mora se provesti uporabom statističkih jedinica koje odgovaraju subjektima koji su najbliži statističkim jedinicama definiranima u privatnom sektoru. Zato se svi kriteriji koji se upotrebljavaju u privatnom sektoru analogno primjenjuju na tijela javne uprave. Isto se primjenjuje na privatne neprofitne institucije.

B. *Pomoćne djelatnosti*

1. Djelatnost se smatra pomoćnom ako zadovoljava sljedeće uvjete:

   (a) obavlja se samo za jedinicu ili jedinice kojima pripada, tj. proizvedena roba i usluge ne smiju se prodavati na tržištu;

   (b) postoji, s obzirom na vrstu i važnost, u sličnim proizvodnim jedinicama;

   (c) pruža usluge ili u iznimnim slučajevima proizvodi netrajnu robu koja nije dio finalnog proizvoda te jedinice (npr. priručni sitni alat ili građevinske skele);

   (d) pridonosi tekućim troškovima jedinice, a ne bruto investicijama u fiksni kapital.

2. Razlika između pomoćnih, glavnih i sporednih djelatnosti može se prikazati na sljedećim primjerima:

   — proizvodnja sitnog alata za upotrebu u jedinici jest pomoćna djelatnost (u skladu sa svim kriterijima),

   — vlastiti je prijevoz obično pomoćna djelatnost (u skladu sa svim kriterijima),

   — prodaja vlastitih proizvoda pomoćna je djelatnost zbog općeg pravila da nije moguće proizvoditi bez prodaje. Međutim, ako je moguće identificirati maloprodaju unutar proizvodnog poduzeća (direktna prodaja krajnjem korisniku), što može biti npr. lokalna jedinica, ova maloprodaja – osim onih u svrhu analiza – može se smatrati jedinicom prema vrsti djelatnosti. Ta jedinica promatranja predmet je dvostruke klasifikacije u smislu djelatnosti (glavne ili sporedne) koju obavlja unutar poduzeća i u smislu vlastite djelatnosti (maloprodaja).

3. Opće je pravilo, budući da proizvodni proces obično nije moguć bez pomoćnih djelatnosti, da te pomoćne djelatnosti ne smiju biti posebno izdvojeni subjekti, čak i ako se obavljaju u posebnim pravnim jedinicama ili na posebnim mjestima iako vode odvojeno računovodstvo. Pomoćne djelatnosti ne uzimaju se u obzir pri razvrstavanju subjekata koji ih obavljaju. Najbolji je primjer subjekta koji obavlja pomoćne djelatnosti glavni upravni odjel ili registrirani ured.

▼B

4. Uzimajući u obzir definiciju u točki 1., sljedeće se djelatnosti ne mogu smatrati pomoćnim djelatnostima:

   (a) proizvodnja robe ili izvršen rad koji je dio investicija u fiksni kapital, posebno izgradnja za vlastite potrebe. To je u skladu s metodom upotrijebljenom u NACE Rev. 1, gdje se jedinice koje obavljaju izgradnju za vlastite potrebe razvrstavaju u djelatnost građevinarstva ako su podaci raspoloživi;

   (b) proizvodnja čiji se velik dio prodaje na tržištu, čak i ako se dio utroši vezano uz glavnu ili sporedne djelatnosti;

   (c) proizvodnja robe koja poslije postaje sastavni dio outputa glavne ili sporedne djelatnosti, npr. proizvodnja kutija za pakiranje proizvoda u odjelu istog poduzeća;

   (d) proizvodnja energije (elektrana ili toplana), čak i kad se cjelokupna upotrijebi za glavnu ili sporednu djelatnost nadređene jedinice;

   (e) kupnja robe za preprodaju u neizmijenjenu stanju;

   (f) istraživanje i razvoj, s obzirom na to da ove djelatnosti nisu raširene i ne pružaju usluge koje se upotrebljavaju u tekućoj proizvodnji.

   U svim navedenim slučajevima, ako za te djelatnosti postoje raspoloživi podaci, treba ih izdvojiti u posebne jedinice, tzv. jedinice prema vrsti djelatnosti.

5. Ako se pomoćne djelatnosti obavljaju u korist samo jednog subjekta, te djelatnosti i utrošena sredstva predstavljaju sastavni dio djelatnosti i sredstava te jedinice. Međutim, ako se djelatnosti statističke jedinice i odgovarajuće pomoćne djelatnosti ne obavljaju na istom zemljopisnom području (definirano prema zonama za potrebe statističkih istraživanja), preporučljivo je posebno prikupiti dodatne podatke o tim jedinicama za kategorije podataka koji moraju biti raspoređeni po zemljopisnim područjima, čak i ako jedinice obavljaju samo pomoćne djelatnosti.

6. Ako se pomoćne djelatnosti većinom obavljaju u korist dviju ili više jedinica prema vrsti djelatnosti, troškovi tih pomoćnih djelatnosti moraju se raspodijeliti na sve jedinice prema vrsti djelatnosti za koje se obavljaju. Ako su podaci o razmjeru troškova za svaku posebnu djelatnost raspoloživi, troškovi se moraju rasporediti prema tome. Međutim, ako nema tih podataka, troškovi pomoćnih djelatnosti moraju se rasporediti u glavnu i sporedne djelatnosti proporcionalno vrijednosti outputa umanjenoj za međufazne troškove isključujući troškove samih pomoćnih djelatnosti. Ako se ova metoda u praksi pokaže presloženom, troškovi pomoćne djelatnosti jednostavno se mogu rasporediti proporcionalno vrijednosti outputa.

7. Ako su pomoćne djelatnosti organizirane tako da su namijenjene za dva ili više subjekta u poduzeću s više jedinica, one mogu činiti skupinu pomoćnih djelatnosti na pojedinoj lokaciji. U ovom slučaju, na isti način kao što je poželjno potpuno obuhvatiti određene djelatnosti, čak i ako se one obavljaju neovisno ili ih obavljaju subjekti koji obavljaju isključivo pomoćne djelatnosti (npr. računalne usluge), korisno je dopustiti dodatno razvrstavanje po djelatnostima. Za tu svrhu pomoćni subjekti mogu biti razvrstani prema djelatnostima koje oni obavljaju i prema djelatnosti jedinice kojoj pripadaju.

▼B

8. Moguće je da neka djelatnost u početku bude pomoćna, a poslije počne prodavati usluge drugim subjektima. Takva djelatnost može se razviti do te mjere da prestaje biti pomoćna djelatnost i mora se smatrati jednom od glavnih ili sporednih djelatnosti subjekta. Jedini način određivanja djelatnosti kao pomoćne, glavne ili sporedne jest ocjenjivanje njezine uloge u poduzeću kao cjelini.

C. *Sinoptička tablica po djelatnostima i lokaciji*

Jedna ili više djelatnosti	Jedna ili više lokacija Poduzeće Institucijska jedinica	Jedna lokacija Lokalna jedinica
Jedina djelatnost	JVD	Lokalni JVD
	JHP	Lokalni JHP